

EFS-III.433.32.2020

Kielce, dnia 04.08.2021 r.

DECYZJA
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
Nr 109/21
z dnia 4 sierpnia 2021 r.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

- Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
- Renata Janik – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
- Marek Bogusławski – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
- Marek Jońca – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

działając na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 w zw. z art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz art. 67 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305), art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn.zm.), art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735), art. 9 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a oraz art. 24 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 z późn. zm.), art. 54 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.)

z urzędu

postanowił określić, że:

Fundacja (...) (...) jest zobowiązana zwrócić dotację w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...), w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...) oraz środki Budżetu Państwa w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...), wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych:

- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2018 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu,**
- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu oraz**
- od kwoty (...) zł od dnia (...) 2019 roku do dnia (...) 2020 roku, a następnie od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji do dnia zwrotu,**

którą otrzymała na podstawie umowy nr (...) z dnia (...) 2018 roku pn. (...), a która została wykorzystana z naruszeniem procedur wskazanych w art. 184 ustawy o finansach publicznych.

Wskazane kwoty należy zwrócić na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego nr 95 1020 2629 0000 9502 0342 7440 prowadzony w banku PKO Bank Polski w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W marcu 2018 roku Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej: DW EFS) ogłosił konkurs nr (...) (dalej: Konkurs) w ramach osi priorytetowej 9 *Włączenie społeczne i walka z ubóstwem* Poddziałanie 9.2.3 *Rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych*.

W dniu (...) 2018 roku Fundacja (...) (dalej: Beneficjent/Wnioskodawca/Fundacja/Strona) złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. (...) (dalej: Wniosek) o sumie kontrolnej (...). Projekt został zakwalifikowany do negocjacji, w wyniku których poprawiony Wniosek (o sumie kontrolnej: ...), złożony w dniu (...) 2018 roku, został pozytywnie oceniony i rekomendowany do dofinansowania, uzyskując (...) punktów.

W konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2018 roku Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa, pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (dalej: Organ/IZ), zawarło z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu pn. (...) w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 nr (...) (dalej: Umowa).

Celem projektu było ułatwienie 180 osobom z (...) dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych w formie teleopieki, telerehabilitacji, wsparcia w rekonwalescencji chorych kardiologicznie oraz wsparcia zdrowia psychicznego. Grupę docelową stanowiło 120 osób zależnych/niesamodzielnych (dalej: OZ) oraz 60 opiekunów osób zależnych (dalej: OP). Projekt był realizowany przez okres 17 miesięcy od (...) 2018 roku do (...) 2020 roku, a Beneficjent zaplanował w nim 3 zadania:

- pierwsze, skierowane do 65 OZ, w ramach którego zaplanowano wsparcie w formie indywidualnych konsultacji kardiologicznych (25 OZ po incydentach kardiologicznych), indywidualnych sesji psychologicznych (15 OZ), indywidualnych konsultacji z psychiatrą (10 OZ) oraz telerehabilitacji kardiologicznej (20 OZ, które w ostatnim okresie przeszły hospitalizację z powodu chorób krążeniowych);
- drugie, polegające na wsparciu zdrowia psychicznego 60 OP w formie indywidualnych sesji z psychologiem (30 OP), indywidualnych konsultacji

z psychiatrą (10 OP) oraz samopomocowych grup wsparcia (20 OP w 2 grupach po 10 osób spotykających się raz w miesiącu po 2 h przez 12 miesięcy);

- trzecie, w ramach którego 120 OZ miało zostać objętych teleopieką medyczną.

Wszystkie trzy zadania miały być realizowane od (...) 2018 roku do (...) 2020 roku, czyli przez cały okres realizacji projektu.

W Umowie za wykonanie ww. zadań zostały przyznane następujące kwoty ryczałtowe (§ 8 ust. 1 pkt 1-3):

- za wykonanie zadania 1 – kwota ryczałtowa (...) zł;
- za wykonanie zadania 2 – kwota ryczałtowa (...) zł;
- za wykonanie zadania 3 – kwota ryczałtowa (...) zł.

Obok kwot ryczałtowych, koszty pośrednie rozliczane ryczałtem stanowiły 25,00% zatwierdzonych w ramach projektu wydatków bezpośrednich (§ 5 ust. 2 Umowy). Tym samym, całkowita wartość projektu wynosiła (...) zł (słownie złotych: ...), a na jego realizację zostało przyznane dofinansowanie w łącznej kwocie nieprzekraczającej (...) (słownie złotych: ...), w tym:

- płatność ze środków europejskich w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...), co stanowiło 85,00% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu;
- dotację celową z budżetu krajowego w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...), co stanowiło 6,23% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

Beneficjent otrzymał całe przyznane dofinansowanie wypłacone w trzech transzach:

- kwotę (...) zł w dniu (...) 2018 roku;
- kwotę (...) zł w dniu (...) 2019 roku;
- kwotę (...) zł w dniu (...) 2019 roku.

Każda z kwot ryczałtowych mogła zostać rozliczona w przypadku osiągnięcia co najmniej następujących wskaźników rezultatu i produktu (§ 8 ust. 5 Umowy z dnia ... 2018 roku):

1. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 1:
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 3 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 65 (os.);
2. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 2:

- Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu programu – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 60 (os.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 17 (os.);
3. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 3:
- Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 120 (os.);
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 2 (szt.).

Na podstawie aneksu do Umowy zawartego w dniu (..) 2019 roku, § 8 ust. 5 pkt 2 otrzymał brzmienie: „2) w ramach kwoty ryczałtowej, o której mowa w ust. 1 pkt 2:

- *Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 1;*
- *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 60;*
- *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 0”.*

W związku z powyższym, w rozliczeniu końcowym Fundacja była zobowiązana do osiągnięcia, co najmniej następujących wskaźników rezultatu i produktu:

1. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 1:
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 3 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 65 (os.);
2. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 2:

- Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu programu – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 60 (os.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 0 (os.);
3. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania 3:
- Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 120 (os.);
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 2 (szt.).

Ponadto Strony uzgodniły w § 8 ust. 4 Umowy, że dokumentami potwierdzającymi wykonanie kwot ryczałtowych będą:

1. za zadanie pierwsze:
 - a) załączone do wniosku o płatność: deklaracje uczestnictwa w projekcie, umowa psycholog, kardiolog, psychiatra, rehabilitant; ewidencje czasu pracy; lista osób objętych pomocą psychologa, kardiologa, psychiatry, telerehabilitacją;
 - b) dostępne podczas kontroli na miejscu: IPW; umowy, psycholog, kardiolog, psychiatra, rehabilitant; ewidencje czasu pracy; sprawozdania z przebiegu pracy; ankiety ewaluacyjne, lista/wykaz (ilościowo – z uwagi na dane wrażliwe) udzielanych porad lekarskich;
2. za zadanie drugie:
 - a) załączone do wniosku o płatność: deklaracje uczestnictwa w projekcie; umowa z psychologiem i psychiatrą; lista osób objętych pomocą psychologa i psychiatry; lista obecności (samopomocowe grupy wsparcia);
 - b) dostępne podczas kontroli na miejscu: Indywidualne Plany Wsparcia; umowa z psychologiem, psychiatrą; ewidencje czasu pracy; sprawozdania z przebiegu pracy; ewidencje/listy obecności osób korzystających z grup samopomocowych; ankiety ewaluacyjne; zaświadczenie o kontynuacji

leczenia psychiatrycznego (po każdej wizycie lekarskiej), karty pomocy psycholog.;

3. za zadanie trzecie:

- a) załączone do wniosku o płatność: deklaracje uczestnictwa w projekcie; protokół przekazania opasek telemedycznych UP wraz z listą osób objętych teleopieką; protokół odbioru platformy teleopieki (licencja użytkownika platformy); umowa o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki wraz z harmonogramem jego pracy;
- b) dostępne podczas kontroli na miejscu: Indywidualne Plany Wsparcia UP; protokoły z uruchomienia urządzenia telemed. i zapoznania z zasadami eksploatacji; raporty kwartalne z monitorowania użytkownika urządzenia do teleopieki; zawarta umowa o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki; ewidencje czasu pracy; protokoły zwrotu urządzenia do teleopieki; sprawozdania z przebiegu pracy, ankiety ewaluacyjne.

Obowiązkiem Beneficjenta wynikającym z Umowy (§ 12 ust. 1 i 2) było składanie wniosków o płatność – pierwszego w terminie do 7 dni roboczych od dnia podpisania Umowy lub rozpoczęcia realizacji projektu, zaś drugiego i kolejnych zgodnie z harmonogramem płatności w terminie do 10 dni roboczych od zakończenia okresu rozliczeniowego, z zastrzeżeniem, że końcowy wniosek o płatność, przy jednoczesnym zwrocie niewykorzystanych środków dofinansowania na rachunek IZ, składany jest w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia okresu realizacji projektu.

Proces weryfikacji przedkładanych przez Fundację wniosków o płatność przedstawiał się następująco.

Pierwszy wniosek o płatność (zaliczkowy) został złożony w dniu (...) 2018 roku, czyli w terminie wynikającym z Umowy. Zaliczka w kwocie (...) zł została wypłacona Beneficjentowi w dniu (...) 2018 roku. W Informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność sporządzonej w dniu (...) 2018 roku Fundacja została wezwana do aktualizacji Wniosku o dofinansowanie ze względu na niezgodność wskaźników pomiędzy Umową a Wnioskiem.

Drugi wniosek o płatność (sprawozdawczy) za okres od (...) do (...) 2018 roku został złożony w dniu (...) 2018 roku. Beneficjent nie wykazywał w nim jeszcze ani postępu rzeczowego ani finansowego, a opis stanu realizacji projektu dotyczył podjętych przez Fundację działań promocyjnych w podanym okresie rozliczeniowym.

Trzeci wniosek o płatność (sprawozdawczo-zaliczkowy) za (...) kwartał 2018 roku został złożony w dniu (...) 2019 roku, a wnioskowana kwota zaliczki (... zł) została Beneficjentowi wypłacona w dniu (...) 2019 roku. W opisie stanu realizacji projektu Fundacja zadeklarowała, że:

- zrekrutowała 180 uczestników (120 OZ oraz 60 OP);
- przeprowadziła zapytania ofertowe, w wyniku których wyłoniono psychologa, lekarzy psychiatrę i kardiologa;
- rozpoczęła realizację pierwszych form wsparcia (indywidualnych konsultacji psychologicznych), natomiast uruchomienie wsparcia psychiatrycznego i kardiologicznego zaplanowała na styczeń 2019 roku;
- nabór na stanowisko fizjoterapeuty został wydłużony ze względu na brak oferentów;
- w zakresie teleopieki medycznej wyłoniła dostawcę urządzeń (...) oraz dostawcę kart SIM i abonamentu telefonicznego (...), uruchomiła platformę telemedyczną, a także zawarła umowę z wolontariuszem w zakresie wdrożenia i realizacji usług telemedycznych;
- objęła 120 OZ dwudziestoczterogodzinnym systemem teleopieki medycznej i na podstawie protokołów przekazała do użytkowania opaski telemedyczne.

Czwarty wniosek o płatność (sprawozdawczy) za (...) kwartał 2019 roku został złożony w dniu (...) 2019 roku, czyli po terminie wynikającym z Umowy. W zakresie postępu rzeczowego Beneficjent opisał realizację wszystkich przewidzianych we Wniosku form wsparcia dla uczestników projektu (dalej: UP).

Piąty wniosek o płatność (sprawozdawczy) za (...) kwartał 2019 roku został złożony w dniu (...) 2019 roku. W Informacji o pozytywnej weryfikacji Beneficjent został ponownie poinformowany o konieczności aktualizacji Wniosku w zakresie dostosowania wskaźników do Umowy.

Szósty wniosek o płatność (sprawozdawczo-zaliczkowy) za (...) kwartał 2019 roku zgodnie z Umową powinien być złożony do dnia (...) 2019 roku. Fundacja pismem z dnia (...) 2019 roku zwróciła się do Organu z prośbą o wydłużenie terminu wysłania kwartalnych form wsparcia oraz składania wniosków o płatność w czterech realizowanych przez siebie projektach, w tym w przedmiotowym projekcie. IZ w piśmie z dnia (...) 2019 roku nie wyraziła zgodny na wydłużenie terminu składania wniosku o płatność, powołując się na postanowienia § 11 i 12 Umowy, które odnosiły się do warunków rozliczania projektu i przekazywania przez IZ transz dofinansowania oraz obowiązków Beneficjenta do terminowego składania wniosków o płatność. Fundacja nie złożyła wniosku o płatność w terminie, tj. do dnia (...) 2019 roku. W dniu (...) 2019 roku Strona została wezwana

do przesłania wniosku o płatność za okres od (...) 2019 roku do (...) 2019 roku oraz aktualnych harmonogramów kwartalnych form wsparcia. Harmonogramy za (...) (przeprowadzone) i (...) (planowane) kwartał 2019 roku wpłynęły do IZ w wersji papierowej w dniu (...) 2019 roku. Natomiast wniosek o płatność został przez Fundację złożony w systemie SL2014 dopiero w dniu (...) 2019 roku. Po jego pozytywnej weryfikacji, w dniu (...) 2019 roku przekazano Beneficjentowi ostatnią transzę dofinansowania w kwocie (...) zł. W piśmie z dnia (...) 2019 roku Organ ponownie wezwał Beneficjenta do aktualizacji Wniosku o dofinansowanie w zakresie wskaźników produktu i rezultatu. Poprzednia wersja zaktualizowanego Wniosku, złożona w dniu (...) 2019 roku, nie uzyskała akceptacji IZ ze względu na uchybienia merytoryczne w zakresie niezgodności wskaźników wykazanych w części IV i VII Wniosku a § 8 ust. 4 Umowy oraz nieprawidłowe wypełnienie uzasadnienia o kwalifikowalności VAT, o czym poinformowano Stronę w piśmie z dnia (...) 2019 roku.

Siódmy wniosek o płatność (sprawozdawczy) za (...) kwartał 2019 roku został złożony w dniu (...) 2020 roku, a pozytywnie zweryfikowany w dniu (...) 2020 roku. Z harmonogramu płatności wynikało, że we wniosku o płatność za (...) kwartał 2019 roku Fundacja planowała rozliczyć wydatki kwalifikowalne w kwocie (...) zł, czyli łącznie zadanie pierwsze i drugie. Złożyła jednak wniosek sprawozdawczy, a nie rozliczający. Ponieważ rozliczenie kwot ryczałtowych powinno nastąpić dopiero w momencie zrealizowania danego zadania, jeśli Beneficjent nie zakończył jego realizacji w danym okresie rozliczeniowym, wówczas nie rozlicza danej kwoty ryczałtowej. W umowie ryczałtowej i tak najpóźniej we wniosku końcowym musi nastąpić rozliczenie wszystkich zadań. We Wniosku o dofinansowanie Fundacja zakładała zakończenie realizacji wszystkich zadań do dnia (...) 2020 roku (czyli do dnia zakończenia realizacji projektu), w związku z czym, jeżeli nie ukończyła jeszcze realizacji zadań pierwszego i drugiego w podanym okresie rozliczeniowym złożyła wniosek sprawozdawczy, a nie rozliczający.

Beneficjent złożył ósmym wnioskiem o płatność (końcowy) za okres od (...) do (...) 2020 roku w dniu (...) 2020 roku. Został on jednak negatywnie zweryfikowany z powodu następujących braków/uchybień:

- „w projekcie nie rozliczono żadnych wydatków (wniosek końcowy, sprawozdawczy);
- opis postępu rzeczowego realizacji projektu nie potwierdza osiągnięcia założeń projektu;
- brak osiągnięcia zakładanych wartości wskaźnika rezultatu nr 2;

- nie uzupełniono załączek Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu oraz Planowany przebieg realizacji (brak odniesienia się do trwałości projektu);
- brak przesłania formularza Monitorowanie uczestników;
- dokumentacja potwierdzająca rozliczenie kwot ryczałtowych jest niekompletna i niepodpisana.

Informacja z dnia (...) 2020 roku o negatywnej weryfikacji wniosku została do Beneficjenta przesłana w systemie SL2014 w dniu (...) 2020 roku. W piśmie wezwano Fundację do uzupełnienia wniosku o płatność zgodnie z powyższymi uwagami i przekazania go IZ w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania pisma. Strona nie złożyła jednak poprawionego wniosku końcowego w ww. terminie. Nie uczyniła tego również pomimo kolejnych wezwań wystosowanych w dniach (...) 2020 roku i (...) 2020 roku w zakładce *Korespondencja* w systemie SL2014.

W związku z powyższym, w dniu (...) 2020 roku Organ wysłał Beneficjentowi pismo, w którym poinformował go o obniżeniu stawki ryczałtowej kosztów pośrednich o 5% zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 2 Umowy. Równocześnie wezwał Fundację do przekazania IZ końcowego wniosku o płatność w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania pisma. Pismo zostało wysłane na adres Beneficjenta zgodny z informacją odpowiadającą aktualnemu odpisowi z Krajowego Rejestru Sądowego (tj. ...). Ten sam adres Beneficjenta został ujęty w komparycji aneksu do Umowy w dniu (...) 2019 roku oraz w ostatnim zaktualizowanym Wniosku o dofinansowanie złożonym w dniu (...) 2020 roku. Strona nie podjęła przedmiotowej korespondencji. W konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2020 roku Organ wystosował kolejne dwa pisma o tożsamej treści do poprzedniego, tym razem na następujące adresy Beneficjenta:

- (...) – adres przechowywania dokumentacji projektowej, podany przez Fundację w złożonym w dniu (...) 2020 roku wniosku o płatność;
- (...) – poprzedni adres siedziby Fundacji podany w Umowie z dnia (...) 2018 roku oraz we Wniosku z dnia (...) 2018 roku.

Pomimo że korespondencja została odebrana odpowiednio w dniu (...) 2020 roku oraz (...) 2020 roku, Fundacja nie złożyła poprawionego wniosku o płatność we wskazanym terminie.

Po bezskutecznym upływie terminu określonego w ww. pismach i braku jakiegokolwiek odzewu ze strony Beneficjenta, IZ Uchwałą nr (...) z dnia (...) 2020 roku zdecydowała o rozwiązaniu Umowy z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia na podstawie § 31 ust. 2 pkt 5 Umowy. Oświadczenie Organu o rozwiązaniu

Umowa została skutecznie złożona w dniu (...) 2020 roku, tj. w dniu doręczenia Beneficjentowi pisma pod adresem (...). Jednocześnie w ww. piśmie Fundacja została wezwana do przedłożenia w okresie wypowiedzenia dokumentów potwierdzających prawidłowe wykonanie kwot ryczałtowych oraz wykazania, że założone w projekcie wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte. W czasie biegu terminu wypowiedzenia Fundacja nie przedstawiła Organowi ani dokumentów potwierdzających wykonanie kwot ryczałtowych, ani prawidłowego i kompletnego wniosku o płatność. Tym samym, Umowa rozwiązała się w dniu (...) 2020 roku.

W konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2020 roku Organ wezwał Beneficjenta do zwrotu dofinansowania w kwocie (...) zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków do dnia zwrotu w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia doręczenia wezwania. Pismo zostało wysłane na dwa adresy Fundacji – pierwszy zgodny z informacją odpowiadającą aktualnemu odpisowi z Krajowego Rejestru Sądowego, zaś drugi podany przez Beneficjenta jako adres przechowywania dokumentacji projektowej. Korespondencja wysłana na adres (...) została podjęta w dniu (...) 2020 roku, zaś tożsama wystosowana na adres (...) nie została przez Fundację odebrana. Po bezskutecznym upływie terminu wskazanego w wezwaniu oraz w związku z brakiem zwrotu środków przez Stronę, działając na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (dalej: k.p.a.), w dniu (...) 2020 roku Organ wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie orzeczenia obowiązku zwrotu dofinansowania ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa wykorzystanego z naruszeniem procedur w związku z realizacją umowy o dofinansowanie projektu nr (...).

W dniu (...) 2021 roku IZ zawiadomiła Stronę o przedłużeniu przedmiotowego postępowania do dnia (...) 2021 roku z uwagi na zawity charakter sprawy oraz konieczność zebrania materiału dowodowego warunkującego wydanie decyzji administracyjnej. Pismo w powyższej sprawie zostało skutecznie doręczone Fundacji w dniu (...) 2021 roku pod adresem (...) (korespondencja nadana na adres (...) ponownie nie została podjęta). Przedłużenie postępowania administracyjnego wynikało z faktu, że po analizie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego, Organ nadal miał wątpliwości w kwestii realizacji systemu teleopieki w projekcie. W związku powyższym, w dniu (...) 2021 roku zwrócił się do producenta opasek telemedycznych wskazanym przez Fundację we wniosku o płatność z dnia (...) 2019 roku jako dostawca urządzeń (...) z prośbą o wyjaśnienia kwestii dotyczących realizacji systemu teleopieki. Organ uzyskał stosowną dokumentację w korespondencji mailowej w dniu (...) 2021 roku. W związku z obszerną dokumentacją załączoną przez producenta opasek, IZ zdecydowała o przedłużeniu postępowania

administracyjnego do dnia (...) 2021 roku ze względu na konieczność weryfikacji i oceny całego materiału dowodowego. Beneficjent został powiadomiony o powyższym przedłużeniu w piśmie z dnia (...) 2021 roku, doręczonym w dniu (...) 2021 roku pod adresem (...) (korespondencja nadana na adres (...) ponownie nie została podjęta). Strona została zawiadomiona o zebraniu materiału dowodowego pismem z dnia (...) 2021 roku. Korespondencja, wysłana równocześnie na dwa ww. adresy Fundacji, nie została podjęta pod żadnym z nich. Następnie, pismem z dnia (...) 2021 roku Organ zawiadomił Beneficjenta o przedłużeniu postępowania administracyjnego do dnia (...) 2021 roku w związku z koniecznością weryfikacji całego materiału dowodowego.

Podkreślenia wymaga fakt, że we wszystkich pismach wystosowanych przez Organ od dnia wszczęcia postępowania administracyjnego, Strona informowana była o przysługującym jej prawie do brania czynnego udziału w każdym stadium postępowania (art. 10 § 1 k.p.a.) oraz prawie wglądu w akta sprawy i sporządzania z nich notatek i odpisów (art. 73 § 1 k.p.a.). Fundacja na żadnym etapie prowadzonego postępowania administracyjnego nie skorzystała jednak z przysługujących jej praw.

Stan prawny

Zadaniem Organu było zbadanie, czy w przedmiotowej sprawie na podstawie opisanego powyżej stanu faktycznego doszło do naruszenia zapisów art. 207 ust. 1 ustawy o finansach publicznych (dalej: u.f.p.) Przepis ten zawiera unormowanie, że *„w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:*

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,

3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

- podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy”.

Odniesienie do powyższej regulacji znajdowało się także w § 15 Umowy.

W przedmiotowej sprawie ocenie Organu podlegała druga z przesłanek zwrotu dofinansowania, tj. naruszenie procedur, o których mowa w art. 184 ust. 1 u.f.p. Artykuł ten stanowi, że *„wydatki związane z realizacją programów i projektów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p., są dokonywane zgodnie*

z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu”. Zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 2018 roku (III SA/Lu 646/17), „procedury, jakich naruszenie może uzasadniać zastosowanie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p., mogą wynikać nie tylko z aktu prawa powszechnie obowiązującego, ale także z łączącej strony umowy o dofinansowanie, w której zostaje określony uzgodniony sposób działania Beneficjenta”. Podobne stanowisko prezentowane jest przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 listopada 2019 roku (I GSK 1452/18): „Przy interpretacji pojęcia „innych procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu” należy uwzględnić zarówno potoczne znaczenie wyrazu „procedura”, jak i sposób uregulowania w prawie krajowym wdrażania programów operacyjnych. W orzecznictwie NSA przyjmuje się, że procedury, o których mowa w art. 184 ust. 1 u.f.p., to procedury określone w umowie międzynarodowej lub inne procedury obowiązujące przy wykorzystaniu wydatkowanych środków. Mogą to być procedury wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale również procedury określone w dokumentach systemu realizacji danego programu, a także procedury określone w umowie o dofinansowanie realizacji projektu”. Tym samym, dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w Umowie o dofinansowanie, jak i stosownych wytycznych, o których mowa § 1 ust. 24 Umowy, w szczególności Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (dalej: Wytyczne w zakresie kwalifikowalności). Powyższe stanowisko w tej kwestii jest utrwalone w orzecznictwie i nie jest obecnie kwestionowane. Organ przeprowadzający postępowanie administracyjne weryfikował zatem, czy Beneficjent dochował postanowień zawartej przez siebie Umowy, złożonego Wniosku (stanowiącego integralną część Umowy), a także Wytycznych w zakresie kwalifikowalności, regulujących sposób wydatkowania otrzymanych środków, które zostały mu przyznane warunkowo na określonych zasadach.

W związku z powyższym, IZ badała w pierwszej kolejności, czy doszło do naruszenia postanowień Umowy. W tym miejscu należy podkreślić, że Organ i Beneficjenta łączyła **Umowa** zawarta w dniu (...) 2018 roku, która kreowała prawa i obowiązki Stron w związku z realizacją projektu nr (...) pn. (...) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Podkreślenia wymaga fakt, że Beneficjent, podpisując Umowę o dofinansowanie projektu, otrzymuje bezzwrotną pomoc pod warunkiem zrealizowania określonych w niej wymagań i zobowiązań. Dobrowolne przystąpienie Beneficjenta do Umowy o dofinansowanie wiąże się nie tylko z korzyściami (tj. uzyskaniem dofinansowania), ale również z prawami i obowiązkami w zakresie realizacji projektu zgodnie z jej zapisami. Stosownie bowiem do wyroku Wojewódzkiego Sądu

Administracyjnego w Gliwicach z dnia 12 grudnia 2017 roku (IV SA/GI 426/17) „beneficjenci mają obowiązek zrealizować i rozliczyć swój projekt według zasad określonych w umowie o dofinansowanie”, a „szczególny charakter umowy zawartej pomiędzy instytucją zarządzającą a beneficjentem pomocy finansowej ze środków funduszy europejskich powoduje, że odpowiedzialność za wystąpienie okoliczności skutkujących obowiązkiem zwrotu środków opiera się na obiektywnych kryteriach niewypełnienia warunków umowy”.

Przedmiotem analizy Organu były działania Beneficjenta związane z rozliczeniem przyznanego dofinansowania. Zgodnie z § 12 ust. 8 Umowy obowiązkiem Beneficjenta było „rozliczenie 100% otrzymanego dofinansowania w końcowym wniosku o płatność, składanym w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia realizacji projektu”. Fundacja otrzymała przyznane w Umowie dofinansowanie w kwocie (...) zł, a zatem we wniosku końcowym była zobowiązana rozliczyć całą tę kwotę, stanowiącą 100% otrzymanego dofinansowania. Przed złożeniem wniosku końcowego Beneficjent nie rozliczał żadnych zadań w dotychczasowych wnioskach o płatność. Tym samym, we wniosku końcowym powinien rozliczyć wszystkie trzy zadania i przyznane na nie kwoty ryczałtowe. Fundacja złożyła wniosek końcowy w dniu (...) 2020 roku, zgodnie z terminem wynikającym z Umowy. Jednakże wniosek ten został negatywnie zweryfikowany i odesłany do poprawy z powodu licznych uchybień dotyczących zarówno postępu finansowego jak i rzeczowego.

Po pierwsze, nie zaznaczając prawidłowo statusu wniosku jako „rozliczającego zaliczkę”, Beneficjent nie wykazał żadnego postępu finansowego, a tym samym nie rozliczył otrzymanych transz dofinansowania. Na podstawie sekcji 6.6.2 pkt 2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności* „wydatki rozliczane uproszczoną metodą są traktowane jako wydatki poniesione (...)”, w związku z czym – stosownie do § 9 ust. 1 Umowy – „Beneficjent nie ma obowiązku gromadzenia i opisywania dokumentów księgowych”. Jednakże, uznanie wydatków za poniesione nie jest równoznaczne z uznaniem ich automatycznie za kwalifikowalne, bowiem **wydatki podlegają ocenie w zakresie kwalifikowalności w trakcie całego okresu realizacji projektu**, co wynika wprost ze zdania pierwszego § 20 ust. 1 Umowy: „ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest w trakcie realizacji projektu poprzez ocenę wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie Beneficjenta”. Zapisy te wynikają bezpośrednio z sekcji 6.2 pkt 2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, która stanowi, że „ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta. (...) Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie projektu

nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu, zostaną poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego)”. Zgodnie z sekcją 6.2 pkt 3 powyższych Wytycznych, aby wydatek mógł zostać uznany za kwalifikowalny musi spełniać **łącznie** warunki wymienione w podpunktach od a) do k). Podpunkt i) stanowi, że wydatek kwalifikowalny to taki, który „został wykazany we wniosku o płatność zgodnie z Wytycznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej”. Beneficjent nie wykazał żadnych wydatków kwalifikowalnych we wniosku końcowym, tzn. kwota wydatków narastająco od początku realizacji projektu oraz kwota wydatków objętych bieżącym wnioskiem o płatność wykazane przez Fundację wynoszą 0,00 zł. Zatem, jeżeli Fundacja nie wykazała żadnych wydatków w postępie finansowym we wniosku końcowym, Organ nie ma podstaw do uznania ich za kwalifikowalne. Niespełnienie bowiem jednej z przesłanek wymienionych w sekcji 6.2 pkt 3 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności skutkuje niekwalifikowalnością wydatku, gdyż do uznania wydatku za kwalifikowalny muszą zostać spełnione wszystkie warunki łącznie.

Po drugie, w zakresie postępu rzeczowego, w opisie stanu realizacji projektu Fundacja nie potwierdziła osiągnięcia założeń projektu. Ponadto, nie uzupełniła zakładki „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu”, która nie powinna była pozostać niewypełniona. W przypadku problemów napotkanych w trakcie realizacji Beneficjent powinien opisać w niej wszelkie odstępstwa od założeń zawartych we Wniosku, wskazując jednocześnie środki zaradcze, jakie zastosował lub zamierza zastosować w celu wyeliminowania problemów. W sytuacji, gdy podczas realizacji projektu Beneficjent nie napotkał na żadne problemy, powinien w tym miejscu wskazać, że problemy nie wystąpiły. W przedmiotowej sprawie Beneficjent nie określił w zakładce ani wystąpienia problemów, ani nie wskazał na ich brak w trakcie realizacji projektu.

Również druga z załadek – „Planowany przebieg realizacji” – nie została przez Fundację uzupełniona. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 Umowy „Beneficjent (...) zobowiązuje się również do realizacji projektu zgodnie z wnioskiem, w tym zachowania trwałości projektu lub wskaźników, o ile tak przewiduje właściwy Regulamin Konkursu”. Regulamin w sekcji 2.1.10 stanowił, że „zgodnie z kryterium dostępu Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki medycznej (ze środków innych niż europejskie) po zakończeniu realizacji projektu przez okres co najmniej odpowiadający okresowi realizacji projektu” (str. 18). W części 4.1 Wniosku o dofinansowanie w zakładce „Trwałość rezultatów i trwałość projektu” Fundacja zadeklarowała konkretne działania, jakie miały być utrzymane w okresie trwałości. Natomiast

w końcowym wniosku w żaden sposób nie odniosła się do tej kwestii. Nie podała również, przez jaki okres zostanie zapewniona trwałość projektu, ani jakich działań będzie dotyczyć.

Po trzecie, Beneficjent nie przesłał wraz z wnioskiem o płatność formularza *Monitorowanie uczestników*. Na podstawie § 11 ust. 6 pkt 1 Umowy „Beneficjent zobowiązuje się do przedkładania wraz z wnioskiem o płatność, o którym mowa w § 12 informacji o wszystkich uczestnikach projektu, na warunkach określonych w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020” (dalej: *Wytyczne w zakresie monitorowania*). W powyższych Wytycznych w sekcji 3.4.2 pkt 8 znajduje się zapis, że „informacje dotyczące wszystkich uczestników, którzy przystąpili do projektu od początku jego realizacji do ostatniego dnia okresu rozliczeniowego, są przekazywane łącznie z wnioskiem beneficjenta o płatność”. Tym samym formularz monitorowania jest niezbędnym elementem wniosku o płatność w celu weryfikacji postępu rzeczowego i realizacji wskaźników. Wynika to wprost z zapisów sekcji 3.4.2 pkt 8 *Wytycznych w zakresie monitorowania*: „dane uczestników gromadzone w centralnym systemie teleinformatycznym są podstawą do obliczenia wskaźników produktu oraz rezultatu bezpośredniego”. Natomiast zgodnie z sekcją 3.4.2. pkt 7 oraz 3.3.3 pkt 17 omawianych *Wytycznych* wskaźniki produktu wyliczane są na podstawie daty rozpoczęcia udziału w projekcie, zaś wskaźniki rezultatu wypełnione są co do zasady po zakończeniu udziału uczestnika w projekcie. W przypadku wniosku końcowego formularz ten jest o tyle istotny, że powinien zostać uzupełniony przez Beneficjenta o dane dotyczące daty zakończenia udziału w projekcie przez wszystkich uczestników oraz zawierać wskazanie ich statusu po zakończeniu projektu. Tym samym, formularz jest niezbędny w celu monitorowania sytuacji UP po zakończeniu wsparcia we wskaźnikach rezultatu bezpośredniego oraz długoterminowego. Brak formularza uniemożliwia zatem IZ ocenę zarówno efektów wsparcia, jak i stopnia realizacji celu projektu.

Przed wszystkim jednak, w zakresie rozliczenia końcowego, zgodnie z § 11 ust. 6 pkt 2 Umowy, Beneficjent był zobowiązany „do przedkładania wraz z wnioskiem o płatność, o którym mowa w § 12 dokumentów potwierdzających wykonanie zadań, o których mowa w § 8 ust. 4”. W przedmiotowej sprawie, dokumentacja załączona przez Fundację była jednak niekompletna i wybiórcza w stosunku do tego, jakie wymagania po stronie Beneficjenta nakładała w tym zakresie Umowa o dofinansowanie. Strona załączyła do wniosku końcowego jedynie 3 listy oraz 4 umowy (o których mowa poniżej), a tym samym do żadnego z trzech zadań nie dołączyła kompletu dokumentów wskazanych w Umowie w celu potwierdzenia wykonania kwot ryczałtowych za ich wykonanie.

Stosownie do § 8 ust. 4 pkt 1 lit. a Umowy dokumentami potwierdzającymi wykonanie kwoty ryczałtowej za zadanie 1 były załączone do wniosku o płatność:

- deklaracje uczestnictwa w projekcie,
- umowa psycholog, kardiolog, psychiatra, rehabilitant,
- ewidencje czasu pracy,
- lista osób objętych pomocą psychologa, kardiologa, psychiatry, telerehabilitacją.

Spośród ww. dokumentów Beneficjent załączył do wniosku końcowego 4 umowy (psycholog, kardiolog, psychiatra, rehabilitant) oraz 2 listy: osób objętych pomocą kardiologa oraz lekarza psychiatry. Żadna z list nie została przez Beneficjenta podpisana, co również zostało przez Organ zaznaczone w Informacji o negatywnej weryfikacji wniosku końcowego. Deklaracje uczestnictwa zostały natomiast przez Fundację przesłane w systemie SL2014 we wcześniejszym terminie, tj. (...) 2019 roku w ilości 185 sztuk. Po analizie przesłanych deklaracji, Organ doszedł do następujących wniosków:

- Na 1 z przesłanych deklaracji wpisany jest niepełny numer PESEL uczestnika.
- Zgodnie z formularzem *Monitorowanie uczestników* przesłanym do wniosku o płatność za okres od (...) 2019 roku do (...) 2019 roku, do końca (...) kwartału 2019 roku do projektu zostało zrekrutowanych 185 uczestników. Przesłane przez Beneficjenta deklaracje obejmują 183 uczestników – deklaracje 2 uczestników zostały bowiem załączone dwukrotnie (...) i A. (...), natomiast brakuje deklaracji 2 innych UP, które miały brać udział w projekcie w tamtym okresie (...) oraz (...).
- We wniosku końcowym, we wskaźniku produktu *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie* Beneficjent wykazał 199 osób. Taka sama liczba UP znajduje się w formularzu *Monitorowanie uczestników*, załączonym do poprzedniego wniosku o płatność, tj. za (...) kwartał 2019 roku. Tym samym, we wniosku końcowym Fundacja powinna przesłać łącznie deklaracje uczestnictwa dla 199 UP, skoro taką liczbę osób wskazuje w wymienionym wskaźniku produktu. Jednakże, jak zostało wykazane powyżej, Strona przesłała deklaracje uczestnictwa tylko dla 183 UP. Tym samym, łączna liczba brakujących i nieprzesłanych deklaracji wynosi 16 sztuk (2 deklaracje dla UP zrekrutowanych do końca (...) kw. 2019 roku oraz 14 dla UP, którzy rozpoczęli udział w projekcie począwszy od (...) kw. 2019 roku).

Oprócz wymienionych powyżej umów, niekompletnych deklaracji uczestnictwa i dwóch niepodpisanych list, Strona nie dostarczyła pozostałych dokumentów niezbędnych do rozliczenia zadania pierwszego, tj.:

- ewidencji czasu pracy;
- list osób objętych pomocą psychologa oraz telerehabilitacją.

Należy zaznaczyć, że we wniosku końcowym w opisie stanu realizacji, we wszystkich formach wsparcia w ramach zadania pierwszego znajduje się zapis, że „zrealizowano komplet godzin dostępnych w projekcie”, co sugeruje, że zadanie zostało przez Fundację zrealizowane w całości. Na potwierdzenie ukończenia realizacji zadania Fundacja nie przedstawiała jednak wszystkich wymaganych dokumentów, czym naruszyła postanowienia § 8 ust. 4 pkt 1 lit. a Umowy. W kwestii realizacji poszczególnych form wsparcia w ramach zadania pierwszego należy również zwrócić uwagę na fakt, że z umów zawartych pomiędzy Fundacją a lekarzami (...) oraz (...) wynika, że realizacja świadczenia usług miała się zakończyć do dnia (...) 2019 roku. Natomiast na podstawie informacji zamieszczonych we wniosku o płatność za (...) kwartał 2019 roku – do końca wskazanego okresu rozliczeniowego (czyli do (...) 2019 roku) dla osób zależnych zostało zrealizowanych łącznie 91 godzin indywidualnych konsultacji kardiologicznych (na 100 godzin wynikających z umowy zawartej z lekarzem i wskazanych we Wniosku) oraz 38 porad psychiatrycznych (na 40 założonych we Wniosku oraz w umowie zawartej pomiędzy Fundacją a lekarzem), co świadczy o niezrealizowaniu usług w terminie wynikającym z umów zawartych z ww. specjalistami. Pozostałe godziny zostały, zgodnie z informacją przedstawioną przez Beneficjenta we wniosku końcowym, zrealizowane dopiero w (...) 2020 roku, czyli po upływie okresu świadczenia usług wynikającego z obu umów.

Zgodnie z § 8 ust. 4 pkt 2 lit. a Umowy dokumentami potwierdzającymi wykonanie kwoty ryczałtowej za zadanie 2 były załączone do wniosku o płatność:

- deklaracje uczestnictwa w projekcie,
- umowa z psychologiem i psychiatrą,
- lista osób objętych pomocą psychologa i psychiatry,
- lista obecności (samopomocowe grupy wsparcia).

Beneficjent dołączył jedynie umowy z psychologiem i psychiatrą oraz listę osób objętych pomocą psychiatry (OP), zaś niepełne deklaracje uczestnictwa, jak zostało omówione wcześniej, zamieścił w zakładce *Dokumentacja* w systemie SL2014 w dniu (...) 2019 roku. Tym samym, Fundacja nie przedstawiła następujących dokumentów potwierdzających zrealizowanie zadania drugiego:

- listy osób objętych pomocą psychologa,
- list obecności samopomocowych grupy wsparcia,

czym naruszyła postanowienia § 8 ust. 4 pkt 2 lit. a Umowy.

Na podstawie § 8 ust. 4 pkt 3 lit. a Umowy dokumentami potwierdzającymi wykonanie kwoty ryczałtowej za zadanie 3 były załączone do wniosku o płatność:

- deklaracje uczestnictwa w projekcie,
- protokół przekazania opasek telemedycznych UP wraz z listą osób objętych teleopieką,
- protokół odbioru platformy teleopieki (licencja użytkowania platformy),
- umowa o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki wraz z harmonogramem jego pracy.

Oprócz przesłanych we wcześniejszym terminie deklaracji uczestnictwa, do wniosku końcowego Fundacja nie załączyła żadnych z ww. dokumentów z Umowy. Podkreślenia wymaga fakt, że całe zadanie trzecie dedykowane było realizacji jednej formy wsparcia, jaką była teleopieka medyczna. We wniosku o płatność z dnia (...) 2019 roku za (...) kwartał 2018 roku Beneficjent podał, że w ramach zadania trzeciego „*został ogłoszony przetarg na dostawę urządzeń do teleopieki oraz technologii telemedycznej. Wyłoniono dostawcę – (...)*”. Jednakże do wniosku końcowego z dnia (...) 2020 nie został dołączony żaden protokół odbioru opasek telemedycznych potwierdzający zakup urządzeń od wskazanego przez Fundację producenta. Ponadto, we wniosku końcowym w opisie stanu realizacji zadania trzeciego Strona podała informację, że „*120 osób niesamodzielnych/zależnych użytkuje opaskę telemedyczną, która zapewnia im 24 godziny monitoringu zdrowia*”. Strona nie przedstawiła jednak do tego wniosku o płatność żadnych protokołów przekazania urządzeń dla deklarowanej przez siebie liczby 120 OZ. Jedynymi dokumentami dotyczącymi teleopieki, jakie zostały przez Fundację dostarczone w trakcie realizacji projektu, były protokoły przekazania opasek telemedycznych dla 3 uczestników przesłane przez Stronę w ramach pogłębionej analizy w dniu (...) 2019 roku. Jednakże w ocenie IZ, trzy protokoły nie świadczą w żaden sposób o realizacji całego zadania zgodnie z Wnioskiem, według którego 120 osób miało zostać objętych teleopieką medyczną. Wynika to wprost z zapisów części IV Wniosku, w której w szczegółowym opisie zadania Fundacja podaje informację, że „*120 OZ otrzymają do użytkowania opaski monitorujące*”. W związku z powyższym, w celu rozliczenia tej formy wsparcia, Beneficjent powinien do wniosku końcowego załączyć protokoły przekazania opasek dla wszystkich uczestników projektu, którym takie urządzenie zostało udostępnione do użytkowania w trakcie całego okresu realizacji projektu.

Oprócz protokołów przekazania opasek dla uczestników projektu, Fundacja zgodnie z Umową była zobowiązana do przedstawienia umowy o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki wraz z harmonogramem jego pracy. We wniosku końcowym Strona podała, że „*nad sprawnym działaniem systemu teleopieki czuwa wolontariusz – specjalista ds. wdrażania i realizacji teleopieki*”. Jednakże w celu potwierdzenia powyższego, Strona nie przedstawiła żadnej umowy z ww. specjalistą, mimo że była do tego zobligowana w Umowie.

W związku z istotnymi zastrzeżeniami co do realizacji systemu teleopieki w projekcie (brak protokołu odbioru opasek od dostawcy urządzeń, brak umowy ze specjalistą

ds. wdrażania i realizacji teleopieki, protokoły przekazania opasek tylko dla 3 uczestników na 120 osób, które docelowo miały je otrzymać), Organ zwrócił się do producenta opasek telemedycznych, który został przez Beneficjenta wymieniony we wniosku o płatność z dnia (...) 2019 roku jako ich dostawca, z prośbą o udzielenie informacji w zakresie współpracy z Fundacją w czterech realizowanych przez nią projektach, w których jedną z form wsparcia była teleopieka. W odniesieniu do projektu, którego dotyczy niniejsza Decyzja, dokumentacja dostarczona w korespondencji mailowej przez (...) zawiera:

- fakturę VAT nr (...) z dnia (...) 2018 na zakup 120 sztuk opasek oraz abonamentu miesięcznego systemu dla 120 użytkowników;
- protokół odbioru licencji platformy teleopieki z dnia (...) 2018 roku, który stanowi że *„w ramach realizacji obowiązków umownych Wykonawca w dniu (...) r. dostarczył 120 (sto dwadzieścia) fabrycznie nowych opasek telemedycznych oraz uruchomił dostęp do platformy telemedycznej”*, a *„niniejszy protokół potwierdza realizację przez Wykonawcę obowiązków związanych z dostawą technologii telemedycznej w związku z realizacją przez zamawiającego zadania współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 pn. (...)”*;
- list wysyłkowy z datą wysyłki wskazaną na (...) r., który zawiera zestawienie łącznie 220 opasek odnoszących się do dwóch projektów realizowanych przez Beneficjenta: omawianego w tej Decyzji projektu nr (...) oraz projektu nr (...) pn. „(...)”, w którym Fundacja otrzymała dofinansowanie na zakup 100 sztuk opasek.

Powyższe dokumenty, jak i pismo producenta z dnia (...) 2021 roku, potwierdzają, że (...) dokonała sprzedaży łącznie 380 sztuk opasek w ramach czterech realizowanych przez Fundację projektów, w tym sprzedaży 120 sztuk opasek w ramach omawianego w tej Decyzji projektu. Należy jednak z całą stanowczością podkreślić, że to na Beneficjencie spoczywał obowiązek dostarczenia wraz z wnioskiem końcowym wszystkich dokumentów, które zostały wyraźnie wskazane w Umowie jako wymagane w celu potwierdzenia wykonania kwoty ryczałtowej za zadanie trzecie. O ile Fundacja nie miała obowiązku gromadzić dokumentów księgowych (§ 9 ust. 1 Umowy), o tyle była zobligowana do przedstawienia dokumentów jasno określonych w § 8 ust. 4 pkt 3 lit. a Umowy w celu rozliczenia zadania i potwierdzenia wykonania przyznanej na jego realizację kwoty ryczałtowej. Oprócz przesłanych na wcześniejszych etapie realizacji projektu niekompletnych deklaracji uczestnictwa i 3 protokołów przekazania opasek, Strona w ogóle nie przedstawiła wymienionych w Umowie dokumentów, które dotyczyły teleopieki, tj.:

- protokołu odbioru platformy teleopieki (licencji użytkownika platformy);

- protokołu przekazania opasek telemedycznych UP wraz z listą osób objętych teleopieką,
- umowy o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki wraz z harmonogramem jego pracy.

Podkreślenia wymaga fakt, że w przypadku protokołu odbioru opasek telemedycznych, Organ uzyskał stosowny dokument nie od Beneficjenta (gdyż takiego nie załączył on ani do wniosku końcowego, ani w okresie wypowiedzenia Umowy), ale od producenta opasek w prowadzonym postępowaniu administracyjnym. Pozostałe dokumenty w ogóle nie zostały przez Fundację dostarczone w trakcie realizacji projektu ani po jego zakończeniu.

W tym miejscu należy po raz kolejny zaznaczyć, że ww. dokumenty były niezbędne do potwierdzenia prawidłowej realizacji systemu teleopieki w projekcie. W pierwszej kolejności, protokół odbioru miał potwierdzić, że opaski w ilości 120 sztuk zostały zakupione w projekcie i dostarczone Beneficjentowi. Następnie, poprzez protokoły przekazania opasek Fundacja powinna wykazać, że zakupione opaski zostały udostępnione wszystkim 120 osobom zależnym, zgodnie z tym, co deklarowała we wnioskach o płatność. Sam fakt, że opaski w odpowiedniej ilości zostały zakupione w ramach projektu nie musi oznaczać, iż wszystkie urządzenia zostały przekazane uczestnikom i służyły celom projektowym. Dokumentami, które miały potwierdzać, że uczestnicy projektu otrzymali opaski do użytkowania, były właśnie protokoły przekazania. Beneficjentowi zostało przyznane dofinansowanie na zakup opasek i technologii telemedycznej w jasno i wyraźnie określonym we Wniosku celu zadania, tj. *„deinstytucjonalizacji usług opieki medycznej nad 120 os. zależnymi poprzez 1) TELEOPIEKĘ – 120 OZ otrzymają do użytkowania opaski monitorujące czynności życiowe. Dadzą OZ poczucie bezpieczeństwa zapewniając jednocześnie odczucie niezależności. Opiekunom umożliwią sprawowanie opieki nad OZ „na odległość” a lekarzowi zapewnią dostęp do danych z 24 h monitoringu stanu zdrowia OZ podczas kontynuowania leczenia poza poziom leczenia szpitalnego”* (str. 13 Wniosku). Nie przedstawiając wszystkich protokołów, Beneficjent nie uprawdopodobnił w żaden sposób, że przekazał zakupione opaski 120 osobom zależnym, a tym samym, że realizował cel wskazany w opisie zadania. Owszem, w ramach pogłębionej analizy dostarczył 3 protokoły przekazania, ale w skali całego projektu i wielkości grupy docelowej, która opaski miała otrzymać (120 osób zależnych), Organ nie ma podstaw do uznania, że teleopieka była realizowana w projekcie tak, jak zostało to założone przez Fundację we Wniosku, tj. że każda ze 120 osób otrzymała opaskę do użytkowania. Ilość opasek, na jaką zostało przyznane Beneficjentowi dofinansowanie (120 sztuk), była bowiem ściśle powiązana z liczbą osób w projekcie, którzy mieli je otrzymać (120 OZ). Tym samym, dokumentem wskazanym w Umowie w celu potwierdzenia, że każda ze 120 osób otrzymała 1 ze 120 sztuk opasek, były protokoły przekazania urządzeń, a także lista osób objętych teleopieką,

która powinna pokazywać, ile osób faktycznie opaski otrzymało. Ani lista, ani stosowne protokoły nie zostały Organowi przez Fundację przedstawione.

W dokumentacji dostarczonej przez producenta opasek, znajdują się 2 zestawienia użytkowników opasek: pierwsze z nich (oznaczone w aktach sprawy symbolem I) obejmuje 134 osoby, drugie zaś (oznaczone w aktach symbolem II) – 119 użytkowników. Ww. dokumenty zawierają dane osobowe (imię i nazwisko), datę, godzinę, rodzaj opaski (...), stan baterii, status opaski. Na zestawieniu nr I wśród 134 użytkowników opasek znajdują się nazwiska i imiona 108 osób, które wykazane są również w formularzu monitorowania w omawianym projekcie. Organ zwraca uwagę, że liczba 108 osób i tak nie odpowiada liczbie docelowej uczestników, którzy mieli być objęci teleopieką w ramach projektu (120 osób). Ponadto sam fakt, że nazwiska i imiona tych osób pojawiają się w ww. zestawieniu, nie świadczy jednoznacznie, że opaski które użytkowali, były tymi, które zostały zakupione w ramach omawianego projektu. Jedynym dokumentem, który jednoznacznie mógłby potwierdzić powyższe były wskazane w Umowie protokoły przekazania opasek, a takich, jak podkreślono, zostało przez Beneficjenta dostarczonych tylko 3 i to nie w ramach wniosku końcowego, ale w ramach pogłębionej analizy. Protokoły te zgodnie z ich treścią zawierają niezbędne informacje identyfikujące w postaci danych osobowych uczestników, nazwy i numeru projektu, a także numeru IMEI urządzenia oraz numeru karty SIM niezbędnej do funkcjonowania opaski oraz datę, kiedy opaska została zainstalowana. Brak stosownych protokołów dla wszystkich osób zależnych, które miały być objęte teleopieką, uniemożliwia weryfikację czy rzeczywiście opaski, zakupione przez Beneficjenta w ramach projektu, zostały następnie przekazane uczestnikom.

W odniesieniu do trzeciego rodzaju dokumentów dotyczącego teleopieki, którego Beneficjent również nie przedstawił, tj. umowy o wolontariat ze specjalistą ds. teleopieki wraz z harmonogramem jego pracy, podkreślenia wymaga fakt, że w szczegółowym opisie zadania trzeciego we Wniosku, Beneficjent wskazał, że cel zadania będzie realizowany również poprzez „II) nadzór nad każdym UP objętym teleopieką specjalisty ds. wdrożenia i realizacji teleopieki (prac. merytoryczny)” (str. 13). Ani umowa, ani harmonogram pracy ww. osoby nie został przez Fundację dostarczony. Co więcej, w uzasadnieniu przewidzianego wkładu własnego w projekcie (a taki charakter miała nieodpłatna praca wykonywana przez wolontariusza), Wnioskodawca podkreślał, że „potrzeba utworzenia stanowiska pracy wynika z wielkości grupy docelowej tj. liczba osób objętych systemem teleopieki (120 OZ), specyfiki i dynamiki grupy docelowej m.in. zmieniająca się sytuacja osoby monitorowanej” (str. 23 Wniosku). W związku z tym, Beneficjent już na etapie Wniosku podkreślał konieczność udziału specjalisty ds. wdrożenia systemu teleopieki w projekcie. Natomiast do wniosku końcowego nie załączył nawet umowy ze wskazanym specjalistą,

która mogłaby potwierdzić, czy taka osoba świadczyła nieodpłatne usługi w projekcie. Ponadto, brak harmonogramu pracy uniemożliwia również Organowi ocenę, czy zakres usług, które miał świadczyć wolontariusz, jest zbieżny z tym, co zostało opisane przez Beneficjenta we Wniosku.

Podsumowując rozważania na temat dostarczonej przez Beneficjenta dokumentacji, należy przywołać sekcję 8.5.2 pkt 3 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, która stanowi, że: „zatwierdzając wniosek o dofinansowanie projektu, właściwa instytucja będąca stroną umowy uzgadnia z beneficjentem warunki kwalifikowalności kosztów, w szczególności ustala dokumenty, na podstawie których zostanie dokonane rozliczenie projektu, a następnie wskazuje je w umowie o dofinansowanie projektu”. Dokumenty, na podstawie których Beneficjent miał rozliczyć otrzymane przez siebie dofinansowanie, zostały wyraźnie określone w Umowie (§ 8 ust. 4). W związku z powyższym, od momentu podpisania Umowy w dniu (...) 2018 roku Beneficjent był związany jej postanowieniami, w szczególności był zobowiązany do przedstawienia wymaganej dokumentacji i to nie w sposób wybiórczy, ale kompleksowy i całościowy. Ponadto stosowna dokumentacja wymagana przy składaniu wniosku o płatność w celu rozliczenia kwot ryczałtowych wymieniona jest również w sporządzonym przez Fundację Wniosku o dofinansowanie w części IV w sekcji 4.2. W związku z czym, Beneficjent już na etapie składania Wniosku, posiadał wiedzę, jaka dokumentacja będzie wymagana w trakcie realizacji projektu, a w szczególności jaka powinna być dołączona do wniosku o płatność, a jaka dostępna podczas kontroli projektu.

IZ zwraca uwagę, że Umowa w rozpatrywanej sprawie **była umową ryczałtową**. Zgodnie z sekcją 6.6.2 pkt 2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*: „*Wydatki rozliczane uproszczoną metodą są traktowane jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku gromadzenia ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków rozliczanych uproszczoną metodą. Niemniej właściwa instytucja będąca stroną umowy zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do przedstawienia dokumentacji*”:

a) potwierdzającej osiągnięcie rezultatów, wykonanie produktów lub zrealizowanie działań zgodnie z zatwierdzanym wnioskiem o dofinansowanie projektu – w przypadku stawek jednostkowych oraz kwot ryczałtowych, o których mowa w sekcji 6.6.1 pkt 1 lit. a i b, lub

b) potwierdzającej rozliczenie kosztów będących podstawą do rozliczenia stawek ryczałtowych – w przypadku stawek ryczałtowych, o których mowa w sekcji 6.6.1 pkt 1 lit. c”.

Przedstawiona przez Beneficjenta szcątkowa dokumentacja nie pozwala na ustalenie, czy Strona zrealizowała działania zgodnie z zatwierdzonym Wnioskiem.

Przede wszystkim nie dokumentuje bowiem wykonania wszystkich form wsparcia przewidzianych dla UP – teleopieki medycznej (dla 120 OZ), a także wsparcia zdrowia psychicznego w postaci indywidualnych konsultacji psychologicznych (zarówno dla OZ jak i OP) oraz samopomocowych grup wsparcia (dla opiekunów). § 10 ust. 5 Umowy stanowi, że „Beneficjent jest rozliczany ze zrealizowanych zadań w ramach projektu”. Tym samym, w przypadku niedostarczenia pełnej dokumentacji na potwierdzenie realizacji każdego z trzech zadań, Organ nie ma żadnych podstaw do uznania, że zadania te zostały przez Fundację zrealizowane.

Zadaniem IZ była również weryfikacja, czy dokumentacja przedstawiona przez Beneficjenta potwierdzała wykonanie produktów lub osiągnięcie rezultatów. Zgodnie bowiem z sekcją 6.6.2 pkt 3 lit. b *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*: „Weryfikacja wydatków rozliczanych za pomocą uproszczonych metod dokonywana jest w oparciu o faktyczny postęp realizacji projektu i osiągnięte wskaźniki, przy czym: (...) w przypadku kwot ryczałtowych – **weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu, czy działania zadeklarowane przez Beneficjenta zostały zrealizowane i określone w umowie o dofinansowanie projektu wskaźniki produktu lub rezultatu osiągnięte.** Rozliczenie, co do zasady, jest uzależnione od zrealizowania danego działania, ale może być również dokonywane w etapach w zależności od specyfiki projektu, np. gdy w ramach projektu zakłada się realizację różnych etapów działania, które mogłyby być objęte kilkoma kwotami ryczałtowymi”. Natomiast zgodnie z sekcją 6.6.2 pkt 4 „weryfikacji podlega zgodność dostarczonych produktów lub zrealizowanych usług/działań z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu”.

W przedmiotowej sprawie, po aneksowaniu Umowy w dniu (...) 2019 roku, Strona była zobowiązana do osiągnięcia co najmniej następujących wskaźników rezultatu i produktu (§ 8 ust. 5 Umowy):

1. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania pierwszego:
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 3 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 65 (os.);
2. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania drugiego:
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu programu – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 60 (os.);

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 0 (os.);
3. w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania trzeciego:
- Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 (szt.);
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie – 120 (os.);
 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu – 2 (szt.),

czyli 2 wskaźników produktu oraz 1 wskaźnika rezultatu.

W przypadku wskaźnika produktu Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, wartość docelowa wynosiła 1 (szt.). We wniosku końcowym Beneficjent wykazał osiągnięcie wskaźnika na poziomie 100%. Zgodnie z Wnioskiem wskaźnik ten miał być mierzony raz na początku realizacji projektu, a źródłem danych do pomiaru było „oświadczenie Wnioskodawcy o wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)”. Stosownego oświadczenia Fundacja nie przedstawiła ani w końcowym wniosku o płatność, ani na żadnym etapie realizacji projektu. W związku z czym, Organ nie będąc w posiadaniu ww. dokumentu, nie mógł dokonać weryfikacji wskaźnika, a tym samym uznać, że Strona wykonała go na zadeklarowanym przez siebie poziomie. Wyraźnie bowiem zostało określone we Wniosku, że weryfikacja wskaźnika polega na analizie dokumentu wskazanego w źródłach danych. Zatem brak stosownego oświadczenia uniemożliwia Organowi dokonanie weryfikacji, a tym bardziej potwierdzenie osiągnięcia wartości docelowej założonej we Wniosku. Zgodnie z definicją zawartą w Regulaminie Konkursu wskaźnik ten mierzy „liczbę podmiotów, które w celu realizacji projektu zainwestowały w technologie informacyjno-komunikacyjne” (str. 78). W przedmiotowej sprawie TIK odnosi się bezpośrednio do usług i technologii telemedycznej (opaska do teleopieki, platforma, aplikacja mobilna) realizowanej w ramach zadania trzeciego. Podkreślenia wymaga fakt, że Beneficjent nie tylko nie dostarczył Organowi oświadczenia o wykorzystaniu TIK, ale również wszelkich dokumentów, które poświadczałyby realizację usługi telemedycznej, do której TIK się odnosi.

Drugi ze wskaźników produktu Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie został wykazany przez Beneficjenta we wniosku końcowym na poziomie 199 osób (stopień realizacji:

110,56 %), czyli wyższym niż zakładana we Wniosku wartość docelowa, wynosząca 180 osób. Źródłem danym do pomiaru wskaźnika były zgodnie z Wnioskiem: „1. *Protokół przekazania użytkownika opaski telemedycznej*, 2. *Lista osób którym rozpoczęto udzielanie pomocy psychologicznej i telerehabilitacji*, 3. *Potwierdzenie wizyty lekarskiej (psychiatra/kardiolog)*, 5. *Lista obecności grup samopomocowych*” (str. 4 Wniosku). Fundacja nie przedstawiła **żadnego** z wymienionych dokumentów we wniosku końcowym, nie licząc 3 protokołów przekazania opasek przesłanych w ramach pogłębionej analizy.

Wskaźnik ten został przypisany do każdej z trzech przyznanych kwot ryczałtowych. W ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania pierwszego Fundacja była zobowiązana do osiągnięcia wskaźnika na poziomie 65 (osób). W rozliczeniu końcowym przedstawiła niekompletne dokumenty odnoszące się jedynie do realizacji dwóch z czterech przewidzianych w ramach zadania form wsparcia dla osób zależnych. W ramach indywidualnych konsultacji psychiatrycznych dostarczyła umowę zawartą z lekarzem psychiatrą oraz listę OZ objętych konsultacjami lekarza psychiatry (11 osób). Natomiast rekonwalescencji chorych kardiologicznie dotyczyły umowa zawarta z lekarzem kardiologiem oraz lista OZ objętych konsultacjami kardiologa (25 osób). Podkreślenia wymaga jednak fakt, że żadna z ww. list osób nie została podpisana – nie mogą one zatem być uznane przez Organ za dokumenty poświadczające objęcie wskazanych na nich osób wsparciem psychiatrycznymi i kardiologicznym. Ponadto, zakładając nawet hipotetycznie, że IZ wzięłaby pod uwagę obie listy przy ocenie stopnia zrealizowania wskaźnika w ramach zadania, i tak jego wartość byłaby poniżej poziomu wskazanego w Umowie. Z przedstawionych list wynikałoby bowiem, że z dwóch omawianych form wsparcia korzystało łącznie 30 osób (6 nazwisk uczestników powtarza się na obu listach). Zgodnie z zasadą wyrażoną w sekcji 3.3.3 *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego „na poziomie pojedynczego projektu uczestnika należy wykazać tylko raz w danym wskaźniku produktu i rezultatu”*, we wskaźniku należałoby uwzględnić 30 osób, uwzględniając każdą osobę tylko raz, mimo że 6 osób mogło korzystać z dwóch form wsparcia. Byłaby to zatem wartość wskaźnika niższa niż ta, do której osiągnięcia Fundacja była zobowiązana zapisami Umowy (tj. 65 osób).

Ponadto, zgodnie z Wnioskiem, dokumentami odnoszącymi się do omawianych form wsparcia były nie tylko umowy ze specjalistami oraz listy osób objętych wsparciem w ramach zadania, ale także potwierdzenia wizyt lekarskich (psychiatra/kardiolog), które stanowiły źródło danych do pomiaru wskaźnika. Takich dokumentów Fundacja nie przedstawiła. W § 5 ust. 2 umowy zawartej w dniu (...) 2019 roku pomiędzy Fundacją a (...) znajduje się zapis, że „każda porada/konsultacja lekarska musi zostać poświadczona imiennym dokumentem zwanym „zaświadczeniem” potwierdzającym realizację usługi. Zaświadczenia powinny być wydane Zamawiającemu za okres jednego miesiąca, w terminie do 10 dnia

następnego miesiąca". Analogicznie kwestia ta została uregulowana w umowie zawartej w dniu (...) 2019 roku pomiędzy Beneficjentem a (...). W jej § 3 wskazano, iż: „każda konsultacja/porada lekarska musi zostać zakończona wydaniem stosownego dokumentu w dwóch egzemplarzach zwanego „zaświadczeniem” potwierdzającym poradę lekarską i wydanie Zamawiającemu za okres jednego miesiąca, w terminie do 10 dnia następnego miesiąca”. W związku z czym, zgodnie z zapisami obu umów Beneficjent powinien otrzymywać od lekarzy specjalistów stosowne zaświadczenia w wyznaczonym terminie, a następnie przedstawić je we wniosku końcowym jako źródło danych do pomiaru wskaźnika. W przypadku zaświadczeń z konsultacji psychiatrycznych, w korespondencji z dnia (...) 2019 roku w systemie SL2014 Fundacja podała wprost, że „w trakcie realizacji projektu lekarz po każdej konsultacji psychiatrycznej wystawia imienne potwierdzenie wizyty lekarskiej”. Tym samym, Strona zadeklarowała, że takie zaświadczenia były wystawiane przez specjalistę w trakcie trwania projektu, w związku z czym powinna je również przesłać jako dokument potwierdzający realizację wskaźnika, zgodnie z zapisami Wniosku.

Podkreślenia wymaga również fakt, że w ramach zadania pierwszego oprócz indywidualnych sesji z kardiologiem i psychiatrą przewidziane były również dwie inne formy wsparcia – indywidualne sesje z psychologiem (dla 15 OZ) oraz telerehabilitacja kardiologiczna (dla 20 OZ). Oprócz umów zawartych z psychologiem oraz rehabilitantem, Strona nie przedstawiła żadnych dokumentów na potwierdzenie realizacji tych form wsparcia, w tym przede wszystkim wynikających z Wniosku „list osób, którym rozpoczęto udzielanie pomocy psychologicznej i telerehabilitacji”. **W związku z brakiem wymaganej dokumentacji, Organ nie może uznać osiągnięcia wskaźnika w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania pierwszego na poziomie wynikającym z Umowy, ponieważ Beneficjent nie poświadczył objęcia 65 osób usługą zdrowotną w tym zadaniu.**

W ramach kwoty ryczałtowej za zadanie drugie Fundacja była zobowiązana do osiągnięcia wskaźnika: *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie*” na poziomie 60 osób. Oprócz umów z psychologiem i psychiatrą, Beneficjent dostarczył jeszcze listę zawierającą nazwiska 12 opiekunów objętych konsultacjami lekarza psychiatry. Podkreślenia wymaga po raz kolejny fakt, że lista ta nie została podpisana. Ponadto, zgodnie z Wnioskiem źródłami danych odnoszącymi się do tej formy wsparcia były również zaświadczenia o zrealizowanych wizytach lekarskich, których Fundacja nie dostarczyła. Strona nie przedstawiła także żadnych innych dokumentów potwierdzających realizację przewidzianych w zadaniu drugim pozostałych form wsparcia, czyli indywidualnych sesji z psychologiem („lista osób, którym rozpoczęto udzielanie pomocy psychologicznej”) oraz samopomocowych grup wsparcia

(„listy obecności”). **W konsekwencji nie potwierdziła osiągnięcia wskaźnika w ramach przyznanej kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania drugiego na poziomie wynikającym z Umowy.**

W ramach kwoty ryczałtowej za zadanie trzecie Beneficjent był zobowiązany do osiągnięcia wskaźnika na poziomie 120 (osób). Na podstawie Wniosku źródłem danych do pomiaru wskaźnika były protokoły przekazania opasek telemedycznych. Jak wskazano powyżej, Fundacja nie załączyła do wniosku końcowego żadnych protokołów przekazania urządzeń uczestnikom projektu. Trzy protokoły przekazania urządzeń do teleopieki (na 120 osób, które miały zostać objęte tą formą wsparcia), przesłane na wcześniejszym etapie realizacji projektu w ramach pogłębionej analizy, są w ocenie Organu niewystarczające do uznania realizacji wskaźnika na poziomie wynikającym z Umowy, gdyż nie potwierdzają objęcia 120 osób systemem teleopieki.

W konsekwencji powyższego, Beneficjent nie osiągnął wskaźnika produktu *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie* w ramach żadnej z przyznanych kwot ryczałtowych. Ponadto, jego wartość kumulatywna wskazana przez Beneficjenta we wniosku końcowym (199 os.) nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w dostarczonych dokumentach – nie potwierdzają one w żaden sposób objęcia 199 osób przewidzianymi we Wniosku formami wsparcia w ramach usługi zdrowotnej. Na podstawie sekcji 6.6.2 pkt 2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, Beneficjent był zobowiązany do przedstawienia dokumentacji potwierdzającej wykonanie produktów. Ponieważ Fundacja takich dokumentów nie dostarczyła, nie wykazała tym samym wartości osiągnięcia omawianego wskaźnika produktu na poziomie wskazanym we wniosku końcowym. Tym samym, IZ nie ma żadnych podstaw do uznania wskaźnika za zrealizowany na poziomie wskazanym przez Fundację w końcowym wniosku o płatność.

W przypadku wskaźników rezultatu, początkowo, zgodnie z Umową z dnia (...) 2018 roku, Beneficjent miał do osiągnięcia co najmniej dwa wskaźniki rezultatu bezpośredniego:

- *Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu:*
 - w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania pierwszego – 3 (szt.);
 - w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania drugiego – 1 (szt.);
 - w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania trzeciego – 2 (szt.);
- *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu,*

zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu:

- o w ramach kwoty ryczałtowej za wykonanie zadania drugiego – 17 (os.).

Fundacja pismem z dnia (...) 2019 roku zwróciła się z prośbą o usunięcie z projektu wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu*, podkreślając, że celem projektu nie jest aktywizacja osób bezrobotnych. W odpowiedzi na pismo Beneficjenta, IZ wyraziła zgodę na wyzerowanie wartości wskaźnika, co wymagało zarówno aktualizacji Wniosku (zatwierdzonej w dniu (...) 2020 roku) jak i aneksowania Umowy (w dniu (...) 2019 roku).

Po uzyskaniu zgody Organu na wyzerowanie wartości wskaźnika, Fundacji nadal pozostawał do osiągnięcia drugi ze wskaźników rezultatu bezpośredniego, tj. *Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu*. Wartość docelowa wskaźnika wynosiła 6 (szt.), natomiast wartość wykazana we wniosku końcowym jako osiągnięta to 0,00 (szt.), a stopień realizacji 0,00%. Zgodnie z Wnioskiem źródłami danych do pomiaru dla tego wskaźnika było 5 umów (z psychologiem, psychiatrą, kardiologiem, rehabilitantem, wolontariuszem – specjalistą ds. teleopieki) oraz 1 protokół odbioru licencji platformy telemedycznej. Fundacja przedstawiła 4 umowy (z psychologiem, psychiatrą, kardiologiem, rehabilitantem), czyli dokumenty odnoszące się do realizacji wskaźnika w ramach kwoty ryczałtowej przyznanej za wykonanie zadania pierwszego i drugiego. Nie dołączyła jednak dokumentów stanowiących źródło danych do pomiaru wskaźnika w ramach kwoty ryczałtowej za zadanie trzecie, tj. umowy z wolontariuszem – specjalistą ds. teleopieki oraz protokołu odbioru licencji platformy telemedycznej.

Podsumowując rozważania na temat wskaźników, należy zauważyć, że Beneficjent nie osiągnął w pełni wskaźników w ramach żadnej z przyznanych kwot ryczałtowych, ponieważ **nie przedstawił pełnej dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie rezultatów, wykonanie produktów lub zrealizowanie działań zgodnie z zatwierdzanym wnioskiem o dofinansowanie projektu:**

- W ramach zadania pierwszego Fundacja nie osiągnęła wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie* – 65 (os.). Strona nie przedstawiła żadnych dokumentów poświadczających realizację dwóch z czterech form wsparcia przewidzianych w zadaniu tj. indywidualnych sesji psychologicznych oraz telerehabilitacji kardiologicznej. Natomiast w przypadku wsparcia

udzielonego przez lekarzy psychiatrę i kardiologa, dostarczyła jedynie umowy z ww. specjalistami oraz 2 niepodpisane listy osób zależnych objętych wsparciem. Niekompletna i niepodpisana dokumentacja nie może stanowić wiarygodnego źródła przy ocenie wskaźnika, a tym bardziej być podstawą do uznania, że został on osiągnięty na poziomie wskazanym w Umowie.

- W ramach zadania drugiego Beneficjent nie osiągnął wskaźnika *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie* – 60 (osób). Fundacja przedstawiła tylko 1 niepodpisaną listę zawierającą nazwiska 12 osób, które miały być objęte konsultacjami u lekarza psychiatry. Nie przekazała Organowi żadnych innych dokumentów, poświadczających objęcie pozostałych osób innymi formami wsparcia zaplanowanymi w ramach zadania, w tym indywidualnych sesji z psychologiem oraz samopomocowych grup wsparcia.
- W ramach zadania trzeciego Fundacja nie osiągnęła w pełni żadnego z trzech wymienionych wskaźników – oprócz protokołów przekazania opasek telemedycznych dla 3 UP (na 120 osób zależnych, które miały je otrzymać) nie przedstawiła żadnych dokumentów wynikających z § 8 ust. 4 pkt 3 lit. a Umowy, ani z sekcji 3.1.1 Wniosku (źródła danych do pomiaru wskaźnika).

Organ zwraca uwagę, że projekt miał się przyczynić do realizacji celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego, którym było zwiększenia dostępności usług zdrowotnych. W związku z tym, Beneficjent był zobowiązany do jego realizacji poprzez cele szczegółowe, mierzone za pomocą wskaźników. Jeśli zaplanowany wskaźnik rezultatu, tj. *„Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu”* nie został osiągnięty, nie można mówić, że został zrealizowany cel projektu. Wskaźniki rezultatu określają bowiem pewien efekt, który jest mierzony dopiero w momencie zrealizowania wskaźników produktu, do czego również nie doszło. W przedmiotowej sprawie, Beneficjent nie potwierdził ani objęcia zakładanej liczby uczestników wszystkimi przewidzianymi formami wsparcia w ramach usługi zdrowotnej (wskaźnik produktu nr 1), ani zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w projekcie (wskaźnik produktu nr 2), ani wsparcia wszystkich miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu (wskaźnik rezultatu).

W tym miejscu zauważyć należy, że w przypadku kosztów rzeczywistych czy standardowych stawek jednostkowych, gdy ilości (wskaźniki wykonania) się zmniejszają, w sposób proporcjonalny zmniejszają się koszty. W przypadku kwot ryczałtowych ten „proporcjonalny związek” pomiędzy ilościami a płatnościami nie ma zastosowania. W Umowie został sprecyzowany zakres oczekiwanych

rezultatów/produktów projektu, których osiągnięcie na poziomie 100% będzie skutkowało pełnym rozliczeniem ryczałtu. Jak wspomniano powyżej, w niniejszym projekcie przewidziano trzy zadania. Do każdego z nich została przyporządkowana kwota ryczałtowa. W przypadku zrealizowania w pełni wskaźników przypisanych do któregośkolwiek z nich, Beneficjent rozliczyłby kwotę ryczałtową przyznaną za wykonanie danego zadania. Dofinansowanie mogło zostać rozliczone zatem w części, tj. za dane zadanie, ale tylko w przypadku zrealizowania w pełni wskaźników dla niego zastrzeżonych. Wyjątkowo reguła proporcjonalności może zostać zastosowana w projektach rozliczanych kwotami ryczałtowymi, **niemniej jednak nie odnosi się ona do wskaźników określanych dla rozliczenia danej kwoty ryczałtowej, a wskaźników produktu i rezultatu określonych dla realizacji celu projektu (wskazanych w pkt 3.1. Wniosku).** Jeżeli w projekcie, poza wskaźnikami rozliczającymi kwoty ryczałtowe, określono również inne wskaźniki monitorowania, to podlegają one weryfikacji i rozliczeniu na zasadach ogólnych, tj. z uwzględnieniem zastosowania reguły proporcjonalności wynikającej z *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*. W przedmiotowym projekcie taka sytuacja nie miała miejsca – wszystkie wskaźniki zostały przypisane do poszczególnych kwot ryczałtowych. Beneficjent w końcowym wniosku o płatność podał, co prawda, że zrealizował 2 wskaźniki produktu, jednak nie przedłożył na potwierdzenie ich osiągnięcia wszystkich stosownych dokumentów. Natomiast w przypadku wskaźnika rezultatu ani nie wskazał osiągniętej wartości we wniosku o płatność, ani nie przedstawił kompletnych dokumentów w celu potwierdzenia jego realizacji. Dokumenty wymagane do rozliczenia poszczególnych kwot ryczałtowych zostały jasno wskazane w Umowie, zaś źródła danych do pomiaru wskaźników wyraźnie określone we Wniosku o dofinansowanie, który – co wymaga podkreślenia – stanowi integralną część Umowy na podstawie § 39 ust. 4 pkt 1.

Organ nie posiadał zatem żadnych podstaw prawnych do uznania za kwalifikowalną którejkolwiek kwoty ryczałtowej w przedmiotowym projekcie. Stosownie do sekcji 6.6.2 pkt 5 lit. b *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, w przypadku „niezrealizowania założonych w umowie o dofinansowanie projektu wskaźników produktu lub rezultatu, płatności powinny ulec odpowiedniemu obniżeniu (...) w przypadku kwot ryczałtowych – w przypadku niezrealizowania w pełni wskaźników produktu lub rezultatu objętych kwotą ryczałtową, dana kwota jest uznana za niekwalifikowalną (rozliczenie w systemie „spełnia – nie spełnia”. Regulacja ta znajduje odzwierciedlenie w § 8 ust. 7 Umowy, który stanowi, że „w przypadku nieosiągnięcia w pełni wskaźników w ramach kwoty ryczałtowej, o których mowa w ust. 5 uznaje się, iż Beneficjent nie wykonał zadania prawidłowo oraz nie rozliczył przyznanej kwoty ryczałtowej”. Jak wykazano powyżej, Fundacja nie osiągnęła w pełni wskaźników w ramach żadnej z trzech kwot ryczałtowych. Tym samym, zgodnie z § 8 ust. 8 Umowy „wydatki, które Beneficjent poniósł na zadanie

objęte kwotą ryczałtową, która nie została uznana za rozliczoną, uznaje się za niekwalifikowalne i podlegają one zwrotowi na rachunek IZ". Wprawdzie § 16 Umowy stanowi, że „w przypadku stwierdzenia w projekcie nieprawidłowości, wartość projektu określona w aktualnym wniosku, o którym mowa § 3 ust. 1, ulega odpowiedniemu pomniejszeniu o kwotę nieprawidłowości. Pomniejszeniu ulega także wartość dofinansowania, o której mowa w § 3 ust. 2, w części w jakiej nieprawidłowość została sfinansowana ze środków dofinansowania (...)” to jednak zasada wyrażona w niniejszym przepisie może mieć zastosowanie jedynie do nieprawidłowości innych niż te, które powstały na skutek niezrealizowania wskaźników produktu i rezultatu, o których mowa w § 8 ust. 5 Umowy. Konsekwencje nieosiągnięcia wskaźników przez Beneficjenta zostały bowiem wyraźnie wskazane w § 8 ust. 7 i 8 Umowy, a Organ stoi na stanowisku, że ta regulacja stanowi przepis szczególny w stosunku do ogólnej zasady wskazanej w § 16 Umowy.

Poza wskazanymi powyżej postanowieniami Umowy i Wytycznych w zakresie kwalifikowalności, Beneficjent naruszył także § 12 ust. 5 Umowy, zgodnie z którym „Beneficjent zobowiązuje się do usunięcia błędów lub złożenia pisemnych wyjaśnień w wyznaczonym przez IZ terminie”. Organ zwraca uwagę, że **IZ wielokrotnie wzywała Fundację do przedłożenia uzupełnionego i poprawionego wniosku końcowego** (pisma z dnia (...) 2020 roku, (...) 2020 roku, (...) 2020 roku, (...) 2020 roku, (...) 2020 roku). Stosownie bowiem do § 20 ust. 2 Umowy, „Beneficjent ponosi odpowiedzialność za realizację projektu zgodnie z właściwymi przepisami krajowymi oraz właściwymi wytycznymi”, a obowiązek przedkładania wniosków o płatność jest przecież podstawowym obowiązkiem podmiotu realizującego projekt dofinansowywany ze środków publicznych. Nie budzi żadnych wątpliwości, że głównym obowiązkiem Fundacji było zatem złożenie poprawnego pod względem merytorycznym i rachunkowym wniosku końcowego w celu rozliczenie otrzymanego dofinansowania oraz wykazanie zrealizowania wskaźników przypisanych do poszczególnych kwot ryczałtowych. W przedmiotowej sprawie wniosek końcowy, w którym miały zostać rozliczone wszystkie kwoty ryczałtowe, zawierał braki i uchybienia, które uniemożliwiły jego pozytywną weryfikację.

Podkreślenia wymaga również fakt, że **Umowa wyraźnie przewidywała konsekwencje realizowania projektu niezgodnie z jej postanowieniami, w tym nieprzedkładania uzupełnionego wniosku o płatność w terminach i w zakresie wyznaczonym przez IZ, a co za tym idzie nierozliczania przekazanych środków publicznych. § 31 ust. 2 pkt 5 Umowy jednoznacznie wskazuje, że w takiej sytuacji Organ ma możliwość jej rozwiązania z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia.** W przypadku zastosowania trybu wynikającego z § 31 ust. 2 Umowy,

tak jak to nastąpiło w przedmiotowej sprawie, Beneficjent miał prawo wydatkowania wyłącznie tej części otrzymanych transz dofinansowania, która odpowiadała prawidłowo zrealizowanej części projektu, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, które stanowią że „*beneficjent zobowiązuje się przedstawić rozliczenie otrzymanych transz dofinansowania, w formie wniosku o płatność w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia rozwiązania umowy*” oraz że „*niewykorzystana część otrzymanych transz dofinansowania podlega zwrotowi na rachunek IZ w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia rozwiązania umowy. W przypadku niedokonywania zwrotu w ww. terminie, stosuje się przepisy § 15 Umowy*”. Ani w okresie wypowiedzenia, ani w terminie 30 dni od dnia rozwiązania Umowy, Fundacja nie złożyła poprawionego i uzupełnionego wniosku końcowego, w którym zobowiązana była do przedstawienia rozliczenia otrzymanego dofinansowania. Nie przedłożyła również stosownych dokumentów potwierdzających prawidłowe wykonanie kwot ryczałtowych oraz osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników produktu i rezultatu, a tym samym nie rozliczyła w ogóle przyznanego dofinansowania. Tym samym, zgodnie z powyższym, zastosowanie miał przepis § 15 Umowy stanowiący że: „*jeżeli na podstawie wniosków o płatność lub czynności kontrolnych uprawnionych organów zostanie stwierdzone podwójne finansowanie lub dofinansowanie jest przez Beneficjenta: 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem; 2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p.; 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości, beneficjent zobowiązany jest do zwrotu całości lub części dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków lub wyrażenia zgody na pomniejszenie wypłaty kolejnej należnej mu transzy dofinansowania*”, czym w drugiej części stanowi odesłanie do art. 207 ust. 1 u.f.p.

Zagadnieniem wymagającym rozważenia jest również ocena, czy naruszenia, o których mowa powyżej, stanowią nieprawidłowość w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszy Spójności, Europejskiego Funduszu Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (dalej: Rozporządzenie nr 1303/2013). Celem tej regulacji jest ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej przed niewłaściwym wydatkowaniem środków publicznych przyznanych na realizację projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych. Zgodnie z ww. artykułem „**nieprawidłowość**” oznacza „**każde naruszenie prawa unijnego**”

lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem". Tym samym, aby można było mówić o zaistnieniu nieprawidłowości, muszą łącznie zostać spełnione następujące przesłanki:

- i. naruszenie przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego, dotyczącego stosowania prawa unijnego,
- ii. działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego,
- iii. wywarcie lub potencjalna możliwość wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Organ stoi na stanowisku, iż w przedmiotowej sprawie nie można mieć żadnych wątpliwości, że doszło do powstania nieprawidłowości, która ma szkodliwy wpływ na budżet Unii, poprzez wydatkowanie środków finansowych pochodzących z UE niezgodnie z procedurami wskazanymi w art. 184 u.f.p.

Po pierwsze, Beneficjent naruszył przepisy prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego. Nie wywiązał się z obowiązku rozliczenia wypłaconego mu dofinansowania oraz wskazanych w Umowie kwot ryczałtowych, a jest to jeden z podstawowych obowiązków nałożonych na Beneficjenta w Umowie. Strona naruszyła postanowienia Umowy, tj. § 6 ust. 1, § 8 ust. 4, 5, 7 i 8, § 10 ust. 5, § 11 ust. 6, § 12 ust. 2, 5 i 8, § 20 ust. 2, § 33 ust. 2, 3 i 4 a także sekcje: 6.2 pkt 2 i 3 lit. i, 6.6.2 pkt 2, pkt 3 lit. b, pkt 4 i pkt 5 lit. b oraz 8.5.2 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*, sekcję 3.4.2 pkt 4, 7 i 8 *Wytycznych w zakresie monitorowania*. Należy podkreślić, że dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w Umowie, jak i Wytycznych, nie zawsze musi nastąpić naruszenie prawa powszechnie obowiązującego, krajowego lub unijnego. Wskazane powyżej stanowisko jest utrwalone w orzecznictwie i nie jest obecnie kwestionowane. W prezentowaną linię orzecniczą wpisuje się wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 21 marca 2018 roku (I SA/Kr 143/18): „*jako naruszenie można uznać wszelkie odstępstwo od zapisów umowy lub naruszenie przepisów prawa unijnego i krajowego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę (uszczerbek) w budżecie ogólnym. Tak, więc wszelkie nieprawidłowości, które potencjalnie mogą skutkować wypłatą środków, które nie powinny być wypłacone w myśl warunków umowy lub przepisów prawa, są traktowane, jako nieprawidłowość*” Tym samym dla uznania,

iż doszło do naruszenia przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, o którym mowa w art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w umowie o dofinansowanie jak i Wytycznych, a jak wykazano powyżej, do takich naruszeń w przedmiotowej sprawie doszło. Należy zwrócić uwagę, że możliwość uznania niewykonania wskaźników projektu za nieprawidłowość indywidualną daje również wprost **art. 26 ust. 6** ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (dalej: **ustawa wdrożeniowa**), zgodnie z którym **„niewykonanie wskaźnika w projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej”** oraz **sekcja 6.16 pkt 2 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności**, która stanowi, że *„nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej”*.

Po drugie, konieczne jest działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego, którym zgodnie z art. 2 pkt 37 Rozporządzenia nr 1303/2013 jest *„każda osoba fizyczna lub prawna lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z EFSI, z wyjątkiem państwa członkowskiego wykonującego swoje uprawnienia władzy publicznej”*. Przesłanka działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zostanie zatem spełniona wówczas, gdy tak definiowany podmiot gospodarczy podejmie działanie niezgodne z przepisami prawa lub gdy wbrew obowiązkowi wynikającemu z prawa nie dokona określonej czynności. Przekładając powyższe rozważanie na grunt przedmiotowej sprawy, Organ doszedł do przekonania, że to Beneficjent jako podmiot gospodarczy dopuścił się naruszenia postanowień wiążącej go Umowy i Wytycznych. Beneficjent nie rozliczył przyznanego mu dofinansowania, tj. nie wykazał w przedkładanych wnioskach o płatność wykonania żadnej kwoty ryczałtowej. IZ wychodziła z inicjatywą pomocy w rozliczeniu wniosku, kilkakrotnie wzywała do jego poprawy oraz złożenia, wskazując przy tym, co należy zrobić, żeby rozliczyć przyznane dofinansowanie. Beneficjent zaś pozostawiał przesyłaną mu korespondencję bez odpowiedzi. Ostatecznie, konsekwencją działania Fundacji w sprzeczności z Umową było jej rozwiązanie z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia. Należy zwrócić uwagę, że ani w okresie wypowiedzenia, ani po jego zakończeniu, jak również w trakcie postępowania administracyjnego, które kończy się wydaniem przedmiotowej decyzji Beneficjent nadal nie przedłożył poprawionego wniosku o płatność, a także dokumentów poświadczających osiągnięcie wskaźników wynikających z Umowy. Podkreślić należy, że to na Stronie ciążył obowiązek starannego realizowania projektu, zgodnie z postanowieniami zawartymi we Wniosku o dofinansowanie i Umowie.

Organ, rozpoznając przedmiotową sprawę, nie ma żadnych wątpliwości, że Beneficjent temu obowiązkowi nie sprostał.

W związku z powyższym, w przedmiotowej sprawie *działanie* Fundacji polegało na naruszeniu postanowień Umowy oraz Wytycznych. W tym przypadku należy również rozważyć czy doszło do *zaniechania* ze strony Beneficjenta. W ujęciu leksykalno-etymologicznym „zaniechać” to „*zrezygnować z czegoś, porzucić jakąś myśl, cel, dać za wygraną, poniechać czegoś*”, a „zaniechanie” to „*niepodjęcie przez człowieka czynności, do dokonania której był zobowiązany prawnie*”. Zatem, aby można było mówić o zaniechaniu, przedmiot obowiązku musi być skorelowany z czymś uprawnieniem. W tym ujęciu zaniechanie odnosi się do wskazania niekorzystania z pewnej powinności prawnej danego podmiotu. Zaniechanie nie jest więc po prostu bezczynnością (stanem biernym), lecz cechą ludzkiej aktywności i przejawem świadomej aktywności człowieka polegającej na powstrzymaniu się od działania, które nakazuje prawo. W przedmiotowej sprawie *zaniechanie* ze strony Beneficjenta polegało zaś na niepodjęciu czynności, do dokonania których był zobowiązany prawnie. Przede wszystkim, Fundacja była zobligowana zapisami Umowy do rozliczenia otrzymanych transz dofinansowania, czego nie uczyniła, czyli zaniechała. Ponadto, nie wykonała obowiązku wynikającego z § 12 ust. 5 Umowy dotyczącego usunięcia błędów w złożonym wniosku końcowym.

Spełnienie dwóch wyżej wymienionych przesłanek jest niewystarczające do ustalenia, iż mamy do czynienia z nieprawidłowością. Trzecia z przesłanek wskazuje więc na konieczność wystąpienia lub uprawdopodobnienia wystąpienia szkodliwego wpływu na budżet Unii Europejskiej poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem, w związku z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu gospodarczego (beneficjenta). Konieczne jest zatem przedstawienie logicznego następstwa zdarzeń zapoczątkowanych naruszeniem prawa, a zakończonych finansowaniem nieuzasadnionego wydatku z budżetu UE. Podkreślenia wymaga fakt, że wywarcie szkodliwego wpływu na budżet Unii, o którym mowa w tym przepisie, nie musi być konkretną stratą finansową, gdyż do stwierdzenia, że miała miejsce nieprawidłowość wystarczy, że istniało ryzyko, czy też zagrożenie, że szkoda ta powstanie. Zgodnie z wykładnią TSUE – „*szkoda powstaje w każdym przypadku, gdy podmiot otrzymujący dofinansowanie realizuje projekt niezgodnie z prawem. Należy zwrócić uwagę, że według TSUE do powstania szkody w budżecie UE nie jest wymagane powstanie faktycznego uszczerbku majątkowego w budżecie Unii*” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 21 marca 2018 roku, I SA/Kr 143/18). W przedmiotowej sprawie **niewątpliwie naruszenie obowiązujących procedur, co do rozliczenia otrzymanego dofinansowania w tym niewykazanie zrealizowania zadeklarowanych we wniosku wskaźników, spowodowało powstanie szkody**

w budżecie UE. Należy zatem przyjąć, że Beneficjent nie osiągnął założonych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego na zakładanym w nim poziomie, a zatem wypłacona mu dotacja nie przyniosła założonych skutków. W tej sytuacji należy uznać, że dofinansowanie nie zostało spożytkowane zgodnie z procedurami, w szczególności z Umową i Wnioskiem. Należy zatem uznać, że dofinansowanie nie zostało wydatkowane prawidłowo. Zakładając racjonalność Beneficjenta, a takim wzorcem należy się posługiwać przy ocenie postępowania Strony – jeżeli Fundacja zrealizowałaby projekt zgodnie z założeniami, z całą pewnością rozliczyłaby bez zbędnej zwłoki otrzymane dofinansowanie. Natomiast nie uczyniła tego mimo wiedzy, jakie konsekwencje niesie za sobą nierozliczenie Umowy w terminie (rozwiązanie umowy i zwrot dofinansowania). Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Organ nie ma wątpliwości, że projekt był prowadzony z rażącym naruszeniem procedur, a środki publiczne wydatkowane niezgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie o finansach publicznych i *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*. Szkodę w budżecie Unii wyrządzoną przez Beneficjenta **należy określić na kwotę (...) zł**, tj. całą wartość wypłaconego Stronie dofinansowania. W projekcie nie rozliczono żadnego zadania, a zatem zasadnym było uznanie, że cała dotacja została wydatkowana nieprawidłowo.

W przedmiotowej sprawie, zostały zatem spełnione łącznie wszystkie trzy przesłanki z art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, a zatem doszło do wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej. Organ, stwierdzając wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej, ma obowiązek podjęcia działań w celu odzyskania kwoty nieprawidłowości. Musi mieć jednak także na uwadze treść art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, czyli zasadę nieobciążania beneficjentów nieprawidłowościami będącymi konsekwencją działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa. Po przeanalizowaniu całego procesu wdrażania projektu, Organ stoi na stanowisku, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą podstawy do uznania, że to IZ spowodowała nieprawidłowości. To na Beneficjencie spoczywał obowiązek realizacji projektu zgodnie z Wnioskiem i Umową, tj. w tym przypadku przede wszystkim rozliczenia całości otrzymanego dofinansowania na podstawie wniosku końcowego oraz osiągnięcia i utrzymania celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we Wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu (§ 6 ust. 1 Umowy).

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy wdrożeniowej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej lub systemowej, po stronie IZ powstaje obowiązek podjęcia odpowiednich działań na podstawie art. 9 lub 11. Mając na uwadze całość dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego, konieczne stało się wydanie przedmiotowej Decyzji,

w związku z wykorzystaniem dofinansowania przez Beneficjenta z naruszeniem procedur, co stanowi podstawę do żądania zwrotu dofinansowania przekazanego przez Organ na realizację projektu. Zgodnie bowiem z treścią art. 207 ust. 9 pkt 1, po bezskutecznym upływie terminu wynikającego z ust. 8, IZ wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu, termin, od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków. Tożsamą regulację zawiera również § 15 ust. 5 Umowy.

Podkreślenia wymaga również fakt, że stosownie do art. 24 ust. 2 ustawy wdrożeniowej niestwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości w toku wcześniejszej kontroli przeprowadzonej przez właściwą instytucję nie stanowi przesłanki odstąpienia od odpowiednich działań, o których mowa w ust. 9 lub 11, w przypadku późniejszego stwierdzenia jej wystąpienia.

W przedmiotowej sprawie, kontrola własna IZ przeprowadzona w trakcie realizacji projektu i zakończona w dniu (...) 2019 roku nie stwierdziła nieprawidłowości w weryfikowanych obszarach. Należy jednak podkreślić, że kontrola ta miała charakter planowy i przeprowadzona została w formie wizyty monitoringowej na wczesnym etapie realizacji projektu. Pomimo że swym zakresem obejmowała również prawidłowość realizacji projektów, w ramach których koszty bezpośrednio są rozliczane ryczałtem, w tym weryfikację stopnia działań oraz osiągnięcia wskaźników realizacji celów szczegółowych RPOWŚ, w czasie, kiedy została przeprowadzona, niewykonane były jeszcze wskaźniki rezultatu w przedmiotowym projekcie, więc nie mogły one wówczas podlegać weryfikacji. Co więcej, jednym z obszarów kontroli planowej była zgodność danych przekazywanych we wnioskach o płatność, których na tamten moment zostało złożonych tylko cztery, a żaden z nich nie był wnioskiem rozliczającym. Zgodnie z informacjami zamieszczanymi w opisach stanów realizacji w ww. wnioskach o płatność, do momentu kontroli planowej pierwsze formy wsparcia zaczęły być dopiero podejmowane w projekcie. Tym samym, całościowa ocena czy zadeklarowane przez Beneficjenta działania zostały zrealizowane, zadania wykonane, a wskaźniki osiągnięte na tamten moment nie była możliwa, gdyż projekt był dopiero w trakcie realizacji. Kompleksowa weryfikacja stopnia realizacji wszystkich wskaźników mogła zostać dokonana przez Organ dopiero w momencie, kiedy Beneficjent miał obowiązek rozliczyć się z otrzymanych transz dofinansowania i wykazać poprzez wskaźniki, czy zrealizowane zostały cele projektu. W tym zakresie, podczas weryfikacji wniosku końcowego stwierdzona została nieprawidłowość, gdyż Fundacja nie rozliczyła się z otrzymanego dofinansowania, nie potwierdziła wykonania przyznanych kwot ryczałtowych oraz nie potwierdziła osiągnięcia założonych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatu.

Przedmiotem analizy Organu było również to, czy w postępowaniu należało zastosować przerwę w naliczaniu odsetek. Stosownie bowiem do art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.) *„nie nalicza się odsetek za okres od dnia wszczęcia postępowania podatkowego do dnia doręczenia decyzji organu pierwszej instancji, jeżeli decyzja nie została doręczona w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania”*. Przekładając powyższe przepisy na grunt przedmiotowej sprawy, Organ zwraca uwagę, że termin, o którym mowa w art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej, został przekroczony w postępowaniu I instancyjnym. Postępowanie administracyjne wszczęto w dniu (...) 2020 roku. Od tego dnia należy liczyć bieg trzymiesięcznego terminu, od którego przekroczenia zależy przerwa w naliczaniu odsetek. Żeby nie stosować normy, o której mowa w art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej (tj. przerwy w naliczaniu odsetek), sprawa powinna być zostać załatwiona do dnia (...) 2021 roku. Mając na uwadze to, że trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej, upłynął dnia (...) 2021 roku, zachodzą podstawy do orzeczenia przerwy w naliczaniu odsetek w postępowaniu I instancyjnym od dnia (...) 2020 roku (dzień wszczęcia postępowania) do dnia doręczenia przedmiotowej Decyzji. W tym stanie rzeczy, przy zwrocie kwoty uznanej za niekwalifikowalną, nie należy naliczać od niej odsetek od dnia (...) 2020 roku do dnia doręczenia przedmiotowej Decyzji.

Podsumowując przedmiotową sprawę, należy podkreślić, że Instytucji Zarządzającej zależy na prawidłowej i terminowej realizacji projektów przez Beneficjentów. Nie jest intencją Organu rozwiązywanie umów i odzyskiwanie od Wnioskodawców przekazanych dotacji. Z tego też powodu IZ zabiega o właściwą realizację projektów i oferuje Beneficjentom niezbędną pomoc w przypadku zgłoszonych przez nich problemów w tym zakresie.

Należy mieć jednak na uwadze, że dotacje przekazywane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego są środkami publicznymi. Stosownie do art. 44 ust. 3 u. f. p. wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów oraz w sposób umożliwiający terminową realizację zadań. Instytucja Zarządzająca jako Organ administracji publicznej jest zobowiązana zatem do wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny i efektywny. Do jej zadań należy bowiem m.in. ewaluacja i monitorowanie postępów w realizacji programu operacyjnego, a także prowadzenie kontroli realizacji programu operacyjnego, w tym weryfikacja prawidłowości wydatków ponoszonych

przez beneficjentów w ramach poszczególnych projektów oraz odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań, o której mowa w przepisach o finansach publicznych (art. 9 ust. 2 pkt 7, 9, 10, 11 ustawy wdrożeniowej). Organ nie może zatem akceptować sytuacji, w której przekazuje Beneficjentowi dotację, a ten, mimo wielokrotnych ponagleń, nie rozlicza otrzymanych środków publicznych. Fundacja miała czas na wykazanie, iż projekt został właściwie zrealizowany oraz że osiągnięto założone w nim wskaźniki, a także prawidłowo rozliczono poniesione wydatki. Nie zrobiła tego ani w okresie obowiązywania umowy, ani po jej rozwiązaniu. Natomiast w postępowaniu administracyjnym nie próbowała nawet przedkładać żadnych dowodów wykazujących, iż projekt został przeprowadzony właściwie.

Organ podnosi, że nie mógł odstąpić od nakazania Beneficjentowi zwrotu środków, gdyż kwestia ta nie podlega jej uznaniu. Obowiązek kontroli wydatkowania środków publicznych wynika bowiem ściśle z dyscypliny finansów publicznych, stanowiącej niepodważalną zasadę gospodarowania tego rodzaju środkami. Instytucja Zarządzająca nie ma żadnych wątpliwości co do zasadności przedmiotowej decyzji i jej zakresu. Mając na uwadze, że Beneficjent nie rozliczył żadnej kwoty ryczałtowej, Organ zasadnie uznał, że wypłacone dofinansowanie podlega zwrotowi w całości.

Z uwagi na powyższe, Organ postanowił jak na wstępie.

**Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego**

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

Pouczenie:

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym. Zgodnie z art. 207 ust. 12a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305) – dalej: u.f.p. w zw. z art. 129 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735) – dalej: k.p.a. w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 k.p.a. w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustaw z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2325 z późn. zm.), jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodnie z § 1 pkt 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U.2003.221.2193 z późn. zm.) wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 100 000 zł wynosi 1% wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 2 000 zł i nie więcej niż 100 000 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

Na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Zgodnie z art. 207 ust. 4 pkt 3 oraz ust. 5 u.f.p. Beneficjent, który nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu zostaje

wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p., stała się ostateczna, zaś kończy z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.